

Tav: ██████, directeur energie, ACM

Kopie: ██████, directeur generaal Klimaat en Energie

Datum: 9 september 2022

Betref: zienswijze adviesrapport Brattle "redelijk rendement WACC warmteleveranciers"

Geacht ██████,

Graag willen wij bij u aandacht vragen voor een grote zorg die er leeft bij de warmteleveranciers die vandaag de dag met de inzet van decentrale duurzame collectieve systemen aan bijna 100.000 eindgebruikers warmte en koude leveren onder de warmtewet. Dit doen wij in aanvulling op de zienswijze van Energie Nederland, die met u is gedeeld en waarin wordt verwezen naar een zeer grondige analyse van haar adviseur PwC. Wij delen de conclusies zoals weergegeven in de zienswijze van Energie Nederland volledig en vullen deze graag aan.

Onze zorg ziet op de wijze waarop Brattle u adviseert over de vraag wat een redelijk rendement zou zijn voor ons als warmteleveranciers. Het rapport dat momenteel onderwerp is van een consultatie, is niet compleet en bevat een aantal grondslagen en uitgangspunten die op geen enkele wijze recht doen aan de manier waarop de warmtemarkt in Nederland werkt. Daardoor komt zij met een advies dat zeer nadelige gevolgen kan hebben voor de doelen die de Nederlandse overheid nastreeft, waaronder een voortvarende duurzame en betaalbare warmtetransitie in Nederland met het in acht nemen van de beoogde consumentenbescherming. Doelen die wij al jaren omarmen en waar wij dagelijks een significante bijdrage aan leveren en naar de toekomst toe nog veel meer voor moeten gaan doen om de beoogde CO2 reductie in geheel Nederland te realiseren. Iets wat met de bestaande grote collectieve warmtenetten alleen niet haalbaar is en juist door veel kleinere warmte initiatieven zal worden ingevuld. De bestaande spelers in de markt die hun warmteprojecten op basis van projectfinanciering financieren, dreigen nu geconfronteerd te worden met grote nadelige veranderingen waardoor mogelijk de leveringszekerheid voor haar eindgebruikers in gevaar wordt gebracht. Dit kunnen wij niet laten gebeuren.

Wij vinden het onbegrijpelijk dat een partij als Brattle niet de markt betreft bij haar onderzoek. Partijen zoals wij financieren onze projecten met grote regelmaat en daardoor beschikken wij over een goed en actueel inzicht van de bereidheid van partijen (d.z.w. verschaffers van eigen vermogen en bankfinanciering) om projecten in de warmtemarkt te

financiering. Als Brattle met ons het gesprek was aangegaan dan hadden wij kunnen laten zien wat de praktijk in de Nederlandse markt omvat en hadden zij feitelijk kunnen vaststellen dat onze kostenvoet reeds nu al significant hoger is. Wij kunnen u hierbij dan ook alvast meegeven dat een WACC van 4.3%, zoals door Brattle voorgesteld onrealistisch is voor een gezonde exploitatie en daarmee een redelijke financiering. Het gaat o.a. voorbij aan het asymmetrische risicoprofiel voor investeringen (maximalisatie aan de bovenkant, zonder enige bescherming aan de onderkant), maar het negeert ook de diversiteit van het Nederlandse warmte landschap. Daarnaast herkennen wij ons totaal niet in de zogenaamde peer group waar o.a. buitenlandse geïntegreerde energiebedrijven en netbeheerders zijn opgenomen. Een geïntegreerde energiespeler kent verschillende producten en verdienmodellen, terwijl een 100% warmteleverancier maar 1 segment bedient waardoor er geen mogelijkheden zijn om met rendementen te schuiven of tegenvallers ergens anders op te vangen. Voorts worden renewable spelers niet geconfronteerd met een price cap en in veel landen zelfs nog steeds ondersteund v.w.b. de onrendabele top. De regionale netbeheerders kennen weliswaar geen marktexposure onder het leveranciersmodel, maar in onze ervaring leggen zij een rendementseis van 8% op aan hun commerciële netwerkbedrijven voor warmte-gerelateerde infra-activiteiten met als argument dat die als risicovol gezien worden; een 'de-risked' (deel)project moet alsnog een *hurdle rate* van 6% halen.

Uit de rapportage blijkt nergens dat bovenstaande realistische en praktische overwegingen en ervaringen zijn meegenomen, en dat de conclusies volledig gebaseerd zijn op een theoretische desktop calculatie binnen een niet representatieve (buitenlandse) peer-group.

De resulterende zeer lage WACC zal leiden tot een verlegging van de kosten binnen de business case naar de voorkant (in de vorm van de zogenaamde bijdrage aansluitkosten ofwel 'BAK') hetgeen zal leiden tot hogere kosten voor bewoners in de vorm van verhoogde huur of bouwkosten van woningen.

Mocht u desondanks besluiten de adviezen van Brattle over te nemen, en daarmee hun onderbouwing en uitgangspunten te onderschrijven, dan vrezen wij dat wij geconfronteerd zullen worden met *events of default* onder onze bestaande en toekomstige marktconforme financieringen. Daarmee brengt u onze bedrijven en de sector in gevaar en kunnen wij niet langer meer doorbouwen aan een goede gezonde en betrouwbare warmtelevering in Nederland hetgeen zal leiden tot een serieuze stagnatie van de warmte transitie.

Dit besluit zou des te teleurstellender zijn aangezien wij ons als ondernemende partijen al bijna 20 jaar inzetten voor meer transparante en competitieve warmtemarkt. Dit heeft geleid tot 'demonopolisatie', tot prijsreducties en meer vertrouwen in duurzame warmte als alternatief voor fossiel gestookte systemen. Ook dit rechtvaardigt een verdere differentiatie waarbij de kleinere systemen eerder de norm zouden moeten zijn dan de grotere netten.

Wellicht ten overvloede willen we benadrukken dat dit niet alleen geldt voor nieuwbouw maar ook voor bestaande bouw, de grootste uitdaging van de transitie in de bebouwde omgeving, waar innovatie en kostenreductie nog in de kinderschoenen staan. De risico's van asymmetrische concurrentie en innovatie die wij als 'nieuwkomers' zijn aangegaan vraagt in de markt een redelijk rendement. Wegnemen van deze marktprikkel zal ook hier significante gevolgen hebben.

In aanvulling op het bovenstaande en zoals door Energie Nederland reeds beschreven in haar zienswijze zijn wij van mening dat Brattle slechts een academisch onderzoek heeft gedaan. Dit zonder op enige wijze aansluiting te zoeken bij de *'best practices'* van de Nederlandse markt en de bestaande regulering. Daarom grijpen wij de oproep in uw consultatie met beide handen aan en nodigen wij u van harte uit om met ieder van ons het gesprek aan te gaan. In een dergelijk gesprek zullen wij u inzicht bieden in de wijze waarop wij de markt benaderen en hoe wij onze huidige projecten financieren. Op deze wijze kunt een beter beeld krijgen van de feitelijke voorwaarden en uitgangspunten die door ons en onze financiers als *'redelijk'* worden beschouwd en door de markt aan ons wordt opgelegd.

Wij zijn ervan overtuigd dat u zult inzien dat een WACC van 4.3% volledig aan de werkelijkheid voorbijgaat en dat een WACC van 7 a 9%, plus de aanvullende systematiek zoals voorgesteld in het rapport van PwC, meer recht doet aan wat redelijk wordt gevonden. Hierbij moet niet vergeten worden dat beide rapporten geschreven zijn in een context waarin rentestanden nog stabiel en laag waren, ook dit moet in de uiteindelijke methodiek meegenomen worden.

Als warmteleveranciers staan wij voor een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening in de bebouwde omgeving. Wij zijn ons ervan bewust dat warmte en basisbehoefte is; dit zou moeten betekenen dat rendementen in de sector transparant en maatschappelijk verdedigbaar moeten zijn. Op die wijze kan een versnelling gegeven worden aan een verdere uitvoering van het beleid om de warmtesector in Nederland voortvarend te verduurzamen met de inzet van alle betrokken partijen op basis van een *level playing field* met respect voor alle stakeholders en onze eindklanten in het bijzonder.

Vaanster Energie

Eteck Energie

Devo

Duurzaam Opgewekt

InWarmte

Energie voor Elkaar

Econic